

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/89/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8319208505
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8319208505.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloletého O. P., narodeného XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Stropkov, pracovisko Medzilaborce, dieťa rodičov: otca E. P., narodeného XX.XX.XXXX, bytom B. XXX, právne zastúpený JUDr. Michalom Dribňákom, advokátom so sídlom Kpt. Nálepku 440/18, Medzilaborce, a matky G. Z., narodenej XX.XX.XXXX, bytom N. XX, Ž., Č. E., právne zastúpený Advokátskou kanceláriou Bečarik & partners, s.r.o., so sídlom Letná 37, Spišská Nová Ves, o zvýšenie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 10P/70/2020-164 zo dňa 19.02.2021, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok vo výroku o výživnom a trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Otec sa podaným návrhom domáhal voči matke zvýšenia výživného pre mal. O. zo sumy 50,- eur mesačne na sumu 250,- eur mesačne, počnúc dňom podania návrhu, zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov konania.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Humenné ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„Súd mení rozsudok Okresného súdu Prešov č. 27P 181/2014 zo dňa 13.1.2016 v časti výšky výživného pre maloletého O. P., nar. X.X.XXXX tak, že zvyšuje výživné pre maloletého O. P. zo sumy 50,- eur mesačne na sumu 80,- eur mesačne, ktoré je matka povinná platiť k rukám otca vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca od podania návrhu od 16.12.2019.

V prevyšujúcej časti súd návrh otca na zvýšenie výživného zamieta.

Zaostalé výživné za obdobie od 16.12.2019 do 19.2.2021 vo výške 434,- eur je matka povinná uhradiť do šiestich mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.

Súd upravuje styk matky s maloletým O. P. tak, že matka je oprávnená stretávať sa s maloletým každý tretí víkend v mesiaci v sobotu od 9.00 hod. do 18.00 hod. a v nedeľu od 9.00 hod. do 18.00 hod. s tým,

že matka s maloletého vyzdvihne v mieste bydliska maloletého od otca a po skončení styku ho odovzdá otcovi v mieste bydliska maloletého.

Otec je povinný maloletého na styk s matkou riadne pripraviť a odovzdať matke v stanovenom termíne.

Matka oznámi otcovi najneskoršie vo štvrtok pred stanoveným víkendom do 18.00 hod., že sa styk uskutoční.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.“

3. Rozhodnutie súd právne zdôvodnil ust. § 26, § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „zákon o rodine“).

4. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že naposledy bolo o výške výživného pre maloletého O. rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 27P/181/2014 zo dňa 13.01.2016. Matka bola povinná prispievať na výživu maloletého sumou 50,- eur mesačne. Otec pracoval vo Š. s príjmom 4.000 - 5.000 l.. Matka bola v tom čase na materskej dovolenke a poberala rodičovský príspevok vo výške 3.800,- Kč. Žila v spoločnej domácnosti s priateľom a ich spoločnou dcérou K.. Maloletý navštevoval prvý ročník základnej školy.

5. Od poslednej úpravy výživného nepochybne došlo k zmene pomerov na strane maloletého. Je žiakom druhého stupňa základnej školy, pričom tento prechod v rámci školskej dochádzky spája so sebou zvýšenie nákladov na štúdium. Maloletý je okrem toho o 5 rokov starší, v dôsledku čoho sa zvýšili aj jeho náklady na jeho stravovanie, oblečenie, obuv.

6. Otec je nezamestnaný od roku 2017, kedy dostal infarkt. V roku 2018 mu bol priznaný invalidný dôchodok vo výške 83,10 eur, od 01.01.2021 vo výške 85,80 eur. Na jeho majetok bol vyhlásený konkurz. Býva v spoločnej domácnosti s priateľkou, ktorej príjem je okolo 600,- eur. Spoločne sa starajú o 4 deti. Jedno je spoločné, a to U., nar. 15.12.2015, inak priateľka má dve dcéry a otec má v starostlivosti maloletého O.. Oproti poslednej úprave výživného došlo na strane otca k zmene výšky jeho príjmu, pribudla mu vyživovacia povinnosť.

7. Príjem sa zmenil aj matke. V čase poslednej úpravy výživného poberala rodičovský príspevok vo výške 3.800,- Kč. Žila v spoločnej domácnosti s priateľom, ďalšiu vyživovaciu povinnosť mala k mal. K., dňa 08.09.2016 sa jej narodila dcéra O.. Obe maloleté dcéry navštevujú materskú školu, kde náklady predstavujú sumu 2.000 Kč (73,- eur), staršia dcéra navštevuje v škôlke angličtinu, čo predstavuje náklady vo výške 1.900 Kč (69,- eur) mesačne. Obe dcéry navštevujú detský tanečný klub, za ktorý sa platí 1.400 Kč (51,- eur). Maloletá K. od 01.09.2020 nastupuje na základnú školu. Mesačné výdavky matky predstavujú sumu 1.000Kč (36,47 eur) za benzín, sumu 855,- Kč (32,27 eur) za telefón, sumu 1,613 Kč (58,82 eur) za elektrinu, sumu 1,000 Kč(36,47 eur) za vodu. V rámci exekúcie matka zaplatila sumu 45.000 Kč(1.628,- eur) ako pôžičku, ktorú si vzali na podnikanie spolu s otcom maloletého. Matka má ďalšie dve pôžičky - jednu v hodnote 8.000,- eur (219.384 Kč) od C.. T. F., ktorú spláca po 2.000 Kč (72,- eur), druhú v R. V. v celkovej výške 126.000 Kč (4.560,92 eur) , splácanú v mesačných splátkach po 2.000 Kč (72,- eur).

8. Z uvedeného vyplýva, že náklady na dve maloleté dcéry predstavujú sumu 193,- eur a náklady matky na bývanie a cestovné sumu 164,08 eur. Keďže matka je vydatá, vyživovaciu povinnosť voči spoločným deťom má aj manžel a taktiež sa má podieľať na úhrade nákladov za bývanie. Preto súd pre účely určenia výživného zohľadnil pre matku polovicu týchto nákladov a to vo výške 178,54 eur (193 + 164,08 = 357,08 : 2 = 178,54). Matka maloletého bola do 31.10.2020 zamestnaná, pričom pracovný pomer skončil uplynutím doby, pretože bol uzavretý na dobu určitú. Jej priemerný zárobok podľa predložených dokladov bol vo výške cca 17.865 Kč (682,- eur), za mesiac december 2020 a január 2021 matka predložila doklad o príjme - je práceneschopná a výške príjmu je za tieto mesiace 18.972 Kč mesačne (724,26 eur). Po odpočítaní nákladov na bývanie a maloleté deti ostáva matke suma 503,46 eur resp. 542,72 eur mesačne. Súd určil výživné pre maloletého vo výške 80,- eur mesačne, počnúc dňom podania návrhu.. Pri určovaní výšky výživného súd zohľadnil odôvodnené potreby maloletého s prihliadnutím na súčasný spôsob výučby maloletého, ktorý reálne do školy nechodí, učí sa z domu, vypadli aj mimoškolské aktivity, či náklady na obedy v škole. Preto súd momentálne považuje výživné vo výške 80,- eur mesačne za

primerané. Taktiež súd zohľadnil skutočnosť, že matka v priebehu ukončila pracovný pomer uzavretý na dobu určitú, je práceneschopná a jej ďalší príjem nie je predvídateľný. V prevyšujúcej časti súd návrh otca zamietol, pretože z jeho strany neboli preukázané také výdavky maloletého, ktoré by odôvodňovali výšku výživného 250,- eur mesačne.

9. Za obdobie od 16.12.2019 do 19.2.2021 vznikol matke na výživnom dlh vo výške 434,- eur, ktorý je matka povinná zaplatiť v lehote šiestich mesiacov od právoplatnosti rozsudku.

10. Vzhľadom na skutočnosť, že matka žije v Č. republike a jej kontakt s maloletým je obmedzený, požiadala o úpravu styku počas vianočných sviatkov a prázdnin. Na tento účel bol maloletý v konaní vypočutý a uviedol, že navštevuje 6. ročník základnej školy a chodí na M. do B.. S mamou sa veľmi nestretáva a naposledy ju videl v roku 2016, 2017 na Vianoce. V poslednom období mu asi trikrát volala, ale dvakrát jej nezdvihol, a to z dôvodu, že raz bol vonku a telefón nepočul a raz bol v škole. Vie kde matka býva, vie že má dve deti a stretol sa s nimi vtedy na Vianoce. Nebol v Č., ale matka prišla na F. do Š.N. U., kde je mamin alebo babkin byt, v ktorom však nikto nebýva. Chcel by sa mamou tak dvakrát, trikrát do roka stretnúť, zatiaľ by nešiel do Č. a pobudol by s ňou týždeň. Stretnutia by mali prebiehať mimo sviatkov a v lete by to mohol byť týždeň v júli a týždeň v auguste. Pozná aj manžela matky. Uviedol, že otec mu v stretávaní s matkou nijako nebráni.

11. Súd upravil styk matky s maloletým na jeden víkend v mesiaci. Maloletý nemá problém sa s matkou stretnúť aj na niekoľko dní a matka tak bude mať stanovený presný čas, kedy sa bude môcť s maloletým stretnúť. Stretávanie sa počas prázdnin a sviatkov súd ponechal na dohodu rodičov.

12. O trovách konania súd rozhodol v zmysle ustanovení § 52 Civilného mimosporového poriadku a náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

III. Obsah odvolania otca

13. Proti výrokom I. až III. rozsudku podal odvolanie otec. Výživné v sume 80,- eur považuje za nedostatočné, nezodpovedajúce potrebám dieťaťa. Zvýšili sa výdavky na jeho stravu, keďže študuje dištančne, tiež výdavky na vitamíny, hygienu, spotrebu elektrickej energie a vody, tiež na ošatenie, obuv a šport. Výpismi z obchodného registra Č. republiky otec preukázal, že s matkou nikdy nepodnikal, žiadne spoločné pôžičky s ňou nemal. Konštatovanie súdu prvej inštancie je v tomto smere zavádzajúce, žiadnym spôsobom nepreukázané. Matka sa správa nezodpovedne, zadlžuje sa. Neplnenie jej vyživovacej povinnosti bolo prejednané Okresným súdom Humenné v trestnom konaní pod sp. zn. 1T/141/2018 a sp. zn. 3T/87/2017. Podľa názoru otca sa účelovo vzdala bytu, ktorý mal patriť mal. O.. Na preukázanie týchto tvrdení navrhol otec vyžiadať si od katastrálneho úradu listiny, týkajúce sa prevodu predmetného bytu. Matka má v porovnaní s otcom podstatne vyšší príjem a mal. O. má právo podieľať sa na jej životnej úrovni. Príjmami manžela matky sa súd prvej inštancie nezaoberal, aj keď to otec opakovane navrhol, ani tým, či matka alebo jej manžel poberá rodinné prídavky a daňový bonus na ich spoločné deti. Otec navrhol rozsudok v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prípadne zmeniť a zaviazat' matku povinnosťou prispievať na výživ mal. O. v súlade s návrhom otca. Súčasne si otec uplatnil nárok na náhradu trov konania vrátane trov právneho zastúpenia.

14. Podľa vyjadrenia opatrovníka je nesporné, že od poslednej úpravy výživného došlo k zmene pomerov na strane maloletého. S pribúdajúcim vekom sa zvyšujú jeho výdavky, nielen na stravu či oblečenie, ale aj na športovú a duševnú činnosť. zvýšenie výživného je v záujme dieťaťa.

15. Matka považuje napadnutý rozsudok za vecne správny. Poukázala na skutočnosť, že v súčasnosti poberá len nemocenské dávky, nemá žiaden pracovný pomer. Je pravdou, že výživné má prednosť pred inými výdavkami, no aj otec v konaní predkladal výdavky, ktoré možno hodnotiť ako nie nevyhnutné, a síce poplatok za televíziu, nákup elektrickej kolobežky či tabletu. Predloženými pokladničnými dokladmi sa otec snaží vylákať od matky či najvyššie výživné, aby mohol pokryť výdavky jeho novej rodiny. Matka nesúhlasí s tým, aby sa maloletému zvýšili výdavky v dôsledku súčasnej epidemiologickej situácie, otec tieto zvýšené výdavky súdu ani nepreukázal. Nie je tiež pravdivé tvrdenie, že matka sa správa nezodpovedne. Opätovne uvádza, že všetky jej dlhy sú z čias manželstva s otcom. Otec o všetkých

pôžičkách a podnikaní matky vedel aj vzhľadom na to, že v spoločnosti G. W., F.E..D.. bol oficiálne zamestnaný a s matkou žil v spoločnej domácnosti. Byt, ktoré otec v odvolaní spomína, matka nikdy nevlastnila. Jej matka ho previedla na svojho brata ako prejav svojej slobodnej a vážnej vôle. Naopak, otec už niekoľko rokov nepracuje a v roku 2019 bol na majetok vyhlásený konkurz. Nesnaží si nájsť práce, pričom sa vyhovára na to, že v minulosti prekonal infarkt.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

16. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj ako „CMP“), v spojení s ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj ako „CSP“) preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že odvolanie otca je dôvodné.

17. Z obsahu preskúmaného spisu je zrejmé, že rodičia nežijú v spoločnej domácnosti. O mal. O. sa osobne stará otec. O vyživovacej povinnosti matky bolo naposledy rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 27P/181/2014 zo dňa 13.01.2016, na základe ktorého bola zaviazaná prispievať na výživu maloletého sumou 50,- eur mesačne. Podaným návrhom vo veci samej sa otec domáha zvýšenia výživného zo strany matky na sumu 250,- eur. Pre účely posúdenia dôvodnosti tohto návrhu súd prvej inštancie správne skúmal prípadnú zmenu pomerov, ktorou by argumentoval zvýšenie výživného oproti poslednému súdному rozhodnutiu. Vychádzajúc pritom z napadnutého rozhodnutia, súd prvej inštancie sa vykonaným dokazovaním nie dostatočne zaoberal, resp. nevykonával ho v požadovanom rozsahu. Odvolací súd svoje rozhodnutie argumentuje nasledovne.

18. V kontexte uplatnených odvolacích skúmal odvolací súd úplnosť a správnosť skutkových zistení súdu prvej inštancie. Po učenom prieskume vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie otca je dôvodné. Súd sa nevyporiadal s rozhodujúcimi kritériami určovania vyživovacej povinnosti rodičia voči dieťaťu, čím svoje rozhodnutie učinil nepreskúmateľným.

19. Podľa § 35 CMP, súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

20. Podľa § 36 CMP, súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

21. Podľa § 62 ods. 2, 4 zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

22. Podľa § 75 ods. 1 zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

23. Podľa § 78 ods. 3 zákona o rodine, pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

24. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ust. § 230 CSP i ust. § 78 ods. 1 zákona č.36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“). CSP v uvedenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka res iudicata - veci rozhodutej).CMP však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať, konkrétne ust. § 121 CMP, ktoré umožňuje zmenu rozsudku o výživnom, ak sa zmenili pomery. Za zmenu pomerov možno považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti (zásada „rebus sic stantibus“).

25. Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov, či už na strane maloletého dieťaťa alebo na strane povinného rodiča. Takouto zmenou môže byť podstatne vyšší vek dieťaťa a s tým spojený nárast nevyhnutných nákladov, trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa, podstatné zvýšenie či zníženie pravidelného príjmu jedného z rodičov.

26. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zvýšenie výživného je nielen to, či sa výrazne, trvalo, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného dieťaťa, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

27. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti na mal. dieťa sú rozhodujúce reálne zárobkové možnosti a schopnosti každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami (fyzickou zdatnosťou, pracovnými skúsenosťami, vzdelaním a pod.), ale aj okolnosťami objektívneho charakteru (existenciou pracovných príležitostí), primeraných daným schopnostiam, resp. vlastnostiam rodičov.

28. Pri ustálení odôvodnených potrieb maloletého O. zohľadnil súd prvej inštancie jeho prirodzený vývin, ktorý so sebou priniesol zvýšené výdavky na stravovanie, oblečenie obuv, tiež prešiel v rámci stupňov základnej školskej dochádzky. Odvolaciemu súdu však v tomto smere absentuje konkretizácia výdavkov, pre účely ich kvantifikácie a následného posúdenia primeranosti určeného výživného. Naproti tomu, pri dcérach matky súd prvej inštancie týmito údajmi disponoval, keď vzal do úvahy ich výdavky, súvisiace s návštevou materskej školy, základnej školy, kurzom angličtiny, detského tanečného klubu a pod..

29. Okrem toho, skutkové závery, ktoré pri odôvodnených potrebách mal. O. prijal súd prvej inštancie, sú minimálne výsledkom jednostranného vnímania situácie. In concreto, súd zohľadnil dištančnú výučbu maloletého, ktorý tak reálne do školy nechodí, odpadli jeho náklady na obed. S týmto záverom však nemožno súhlasiť. V prvom rade je potrebné zdôrazniť, že dištančné štúdium je záležitosť len prechodného charakteru, odvíjajúceho sa od súčasnej pandemickej situácie, žiadna zmena trvalého charakteru. V druhom rade, pri dištančnom štúdiu len sťažka možno uvažovať o poklese výdavkov na dieťa. Naopak, maloletý sa nestravuje v škole, ale doma, čo je pre rodiča nákladnejšie oproti masovej príprave jedla v školskej jedálni. Okrem toho, podstatne stúpajú výdavky rodiča na energie a teplo, ktoré maloletý nevyhnutne pre štúdium potrebuje.

30. V ďalšom rozsahu súd uviedol, že maloletému odpadli mimoškolské aktivity, nemožno však prehliadnuť, že pri dcérach matky ich súd vzal do úvahy. Otec pritom dával do pozornosti súdu, že maloletý sa mieni venovať športovým aktivitám, presnejšie zmiešaným bojovým umeniam, čo nevyhnutne predstavuje výdavok na strane rodiča, ktorý sa o dieťa osobne stará.

31. V neposlednom rade je potrebné uviesť, že deti by mali mať v zásade rovnaké práva, osobitne právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Matka má však okrem mal. O., ďalšie dve dcéry z jej nového partnerského vzťahu. Pri nich súd menoval výdavky napríklad na kurz angličtiny vo výške 73,- eur, čo samo o sebe predstavuje takmer 100% určeného výživného pre mal. O., nehovoriac o ďalších výdavkoch dcér matky na tanečný klub a podobne. Dôvody tohto rozdielného prístupu k matkiným deťom však súd prvej inštancie žiadny spôsobom nezdôvodnil.

32. Na strane otca bolo vykonaným dokazovaním zistené, že v čase poslednej úpravy výživného predstavoval jeho príjem 4.000-5.000,- frankov. V súčasnosti je nezamestnaný od roku 2017, kedy dostal infarkt. V roku 2018 mu bol priznaný invalidný dôchodok, ktorý od 01.01.2021 činí 85,80 eur. Na majetok bol otec vyhlásený konkurz. Z uvedeného je pritom zrejmé, že na strane došlo k podstatnej zmene pomerov, ktorá vo výraznej miere nepriaznivo ovplyvnila jeho možnosti zabezpečiť odôvodnené potreby mal. O.. Súd sa týmito skutkovými závermi nezaoberal, pritom bolo nevyhnutne potrebné, aby sa súd oboznámil s tým, ako úlohu zohral nadpriemerný plat otca pri poslednom určovaní výživného. V opačnom

prípade smie byť maloletý O. ohrozený na jeho najlepšom záujme, čomu sa musí súd v konaniach starostlivosti o maloletých vyvarovať.

33. Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. (z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/236/2018 zo dňa 20.02.2019)

34. Nepriaznivá životná situácia otca je vyvolaná jeho zdravotným stavom, keď v roku 2017 prekonal infarkt. Od tej doby uplynula doba štyroch rokov, otec je nezamestnaný, poberá však invalidný dôchodok. Pokiaľ sa ale súd domnieva, že je objektívne v možnostiach otca dosahovať príjem, bolo jeho povinnosťou skúmať potencialitu príjmov otca, v rozhodnutí súdu to však absentuje.

35. Obdobne je tomu tak v prípade matky. V čase posledného určovania výživné poberala rodičovský príspevok. V súčasnosti matka po skončení rodičovskej dovolenky nastúpila do pracovného pomeru, trvajúceho do 31.10.2020. Jej priemerný zárobok predstavoval 682,- eur. Toho času je práceneschopná, poberajúc dávku v sume 724,26 eur. V nadväznosti na uvedené, príjmová situácia matky sa zlepšila. Po rodičovskej dovolenke bolo v jej možnostiach a schopnosti zamestnať sa a dosahovať príjem. Aj keď je práceneschopná, disponuje mesačným príjmom, ktorý jej umožňuje platiť výživné. Okrem toho, v čase rozhodovania súdu práceneschopnosť trvala len krátko, nejednalo sa o žiadnu trvalú zmenu pomerov, ktorá by matku vylučovala z pracovného pomeru. Aj v jej prípade preto mal súd zohľadniť potencialitu dosahovania príjmov, no neučinil tak.

36. Relevanciu majú aj výdavky matky, osobitne splácanie dlhov. Podľa tvrdení súdu súvisia pôžičky matky s jej podnikaním s bývalým manželom, otcom maloletého. Ten však tieto skutočnosti rozporuje, pričom nie je zrejme, ako sa s tým súd vypracoval.

37. Napokon, v zmysle ust. § 62 ods. 4 zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Vychádzajúc z vykonaného dokazovania, matka sa s maloletým stretáva len obmedzene. Ťažiskovo osobná starostlivosť zapažuje otca, preto sa žiadalo, aby uvedené skutočnosti vzal súd prvej inštancie do úvahy pri určovaní výživného, v konečnom dôsledku mu túto povinnosť ukladá zákon.

38. Zhrnúc teda doposiaľ uvedené, súd prvej inštancie sa v nie dostatočnom rozsahu zaoberal zákonnými kritériami určovania výživného, čím učinil svoje rozhodnutie nepreskúmateľným.

39. Podľa ust. § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

40. Podľa ust. § 220 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil a aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

41. Štruktúra odôvodnenia rozhodnutia je pritom v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje ust. § 220 ods. 2 CSP dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami, vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje strane konania

posúdiť ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej.

42. Pokiaľ všeobecný súd dospeje k rozhodnutiu bez toho, aby sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre toto rozhodnutie, treba rozhodnutie všeobecného súdu považovať za arbitrárne, teda za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy a s čl. 6 ods. 1 dohovoru (z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. septembra 2006, sp. zn. I. ÚS 265/05).

43. Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 17. mája 2007, sp. zn. IV. ÚS 14/07).

44. Vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia sa účastníkovi konania odníma možnosť v odvolacom konaní riadne brániť svoje práva a oprávnené záujmy nakoľko je problematické zaujímať stanoviská k nezrozumiteľnému alebo nedostatočne zdôvodnenému rozhodnutiu.

45. Z dôvodu nepreskúmateľnosti rozsudku pristúpil odvolací súd k jeho zrušeniu postupom vyplývajúcim z ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP. Zvoleným procesným postupom odvolací súd usiloval o zachovanie dvojinstančnosti súdneho konania a súčasne o materiálne naplnenie práva účastníkov konania na súdnu ochranu.

46. Po vrátení veci je úlohou súdu prvej inštancie náležite sa zaoberať predostretými výhradami odvolacieho súdu, tiež námietkami účastníkov, ktoré predniesli v priebehu odvolacieho konania a opätovne vo veci rozhodnúť, pričom svoje rozhodnutie súd odôvodní podľa požiadaviek zákonodarcu, uvedených v ust. § 220 ods. 2 CSP a v zmysle hmotnoprávných kritérií, ktoré ukladá predovšetkým zákon o rodine.

47. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).